

Katalogový podvod jako klamavá obchodní praktika a obrana proti němu v kontextu českého a německého práva

Praxe posledních let ukazuje smutnou realitu, kdy se různé právnické a fyzické osoby stávají stále častěji obětí katalogového podvodu, který judikatura v České republice doposud odmítá sankcionovat. Nekalá obchodní praktika, které již řekly soudy v zahraničí „dost“, zneužívá nepřípravenosti podnikatelských i nepodnikatelských entit, které jsou následkem podvodu nuceny vynaložit finanční náklady navíc. Proč se české soudy neustále brání postihovat zjevné zneužití práva? A kde je hranice mezi laxností na jedné straně a úmyslným uvedením osoby v omyl na straně druhé?

JUDr. Thomas Britz, Ass. jur., působí jako advokát v trvalé spolupráci s AK Rödl & Partner, advokáti, s. r. o.

Co je katalogový podvod?

Katalogový podvod je jednou z klamavých obchodních praktik, která směřuje k neúmyslnému uzavření obchodní transakce osloveným subjektem, a to jeho uvedením v omyl a následným využitím tohoto omylu podvodnou katalogovou společností k jejímu neoprávněnému obohacení.¹

Nejčastěji se v pozici obětí katalogového podvodu ocitají malé podnikatelské subjekty. Podvodné společnosti zneužívají nedostatku financí a odborných znalostí podnikatelů, kteří nejsou schopni kvalifikovaným a účinným způsobem takovýmto podvodům čelit. Postižení bývají však stále častěji i profesní a neziskové subjekty, jako jsou nevládní organizace, dobročinné a zájmové spolky, a dokonce i školy.²

Podvodnou katalogovou společností představují obchodní korporace, jejichž podstatou podnikání je právě uvádění jiných podnikatelských subjektů v omyl a jeho následné zneužití. Jinou výdělečnou činností se podvodné katalogové společnosti nezabývají. Tato okolnost je již sama o sobě alarmující.

Na počátku tohoto druhu klamavé obchodní praktiky je vytipovanému adresátovi doručena standardní faktura za služby spojené s podnikáním. Těmito službami jsou obvykle zápisy do různých podnikatelských rejstříků a internetových nebo tištěných katalogů, platby licenčních poplatků za využívání softwarového programu apod. Další možností představuje zaslání již předvyplněného formuláře s výzvou adresátovi, aby zkontroloval, případně doplnil své údaje tak, aby souhlasily se skutečným stavem. V obou případech jde o rafinovaný návrh na uzavření smlouvy. Jedná se tedy o nabídku, která je však spolu s prosbou o seznámení se s obchodními

podmínkami a s informací o zpoplacení služby v dokumentu důmyslně ukryta v nečitelném, hustě psaném, barevně nevhodně zvoleném, drobném písmu tak, že si toho podnikatel či zaměstnanec jeho účetního oddělení zkrátka nevšimnou.

Zaplacením faktury nebo potvrzením správnosti, případně doplněním chybějících údajů o svém podnikání, však oslovený subjekt přijme danou nabídku, a tím uzavře s podvodnou společností smlouvu. Až později zjistí, že se tak zavázal platit poměrně vysoké částky za zjevně bezcenné služby, neboť katalog, do kterého byl zapsán, je zcela neznámý či nevyznamný, nebo byl subjekt do rejstříku již zapsán automaticky a zdarma, případně že zakoupený software je možné získat na internetových stránkách ke stažení zdarma.

Je zřejmé, že výše popsané jednání je v rozporu s principy poctivých obchodních praktik, jejichž rozvíjení a posilování je zásadní nejenom pro podporu rozvoje vnitrostátních obchodních aktivit, ale i přeshraničních obchodních činností v prostoru bez vnitřních hranic.

Unijní právní úprava

Na unijní úrovni je právní úprava problematiky nekalých obchodních praktik obsažena ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2006/2004 (dále též jako „směrnice“ nebo „směrnice 2005/29/ES“). Právní úprava pravidel týkajících se nekalých obchodních praktik je ve směrnici pojata na zásadě tzv. úplné harmonizace. Nekalé obchodní praktiky jsou tak ve věcném rozsahu zcela upraveny unijními normami a členské státy Evrop-

¹ D. Ondřejová: Klamavé obchodní praktiky podle tzv. černé listiny směrnice č. 2005/29/ES, Bulletin advokacie [online], 2015 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/klamave-obchodni-praktiky-podle-tzv-cerne-listiny-smernice-c-200529es>.

² Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. prosince 2008 o nepoctivých katalogových firmách (petice 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 a další) [2008/2126 (INI)].

ské unie nemohou přijmout ani aplikovat přísnější či mírnější úpravu, než jakou stanoví tato směrnice.

Je nutné podotknout, že **právní úprava směrnice je v zásadě aplikovatelná pouze na ochranu spotřebitelů**, kterými se myslí fyzické osoby jednající v obchodních vztazích za takovým účelem, který nelze považovat za provozování obchodu, živnosti, řemesla, případně za výkon svobodného povolání.³

Směrnice deklaruje, že „*nekalé obchodní praktiky jsou zakázány*“.⁴ „*Obchodní praktika je nekalá, pokud je v rozporu s požadavky náležité profesionální péče a podstatně narušuje nebo je schopná podstatně narušit ekonomické chování průměrného spotřebitele, který je jejímu působení vystaven nebo kterému je určena, ...*“⁵ přičemž podstatným narušením ekonomického chování spotřebitele se rozumí „*použití obchodní praktiky, která významně zhoršuje schopnost spotřebitele učinit informované rozhodnutí, což vede k tomu, že učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil*“.⁶

Směrnice dále stanoví, že obchodní praktiky jsou nekalé za všech okolností v případech, lze-li je podřadit pod některou z nekalých obchodních praktik z tzv. „černé listiny“, která tvoří přílohu č. 1 směrnice 2005/29/ES. Pod bodem č. 21 přílohy je popsáno jednání, které lze souhrnně označit jako neobjednané, resp. nevyžádané produkty, spočívající v „*přiložení faktury nebo podobných dokladů pro provedení platby k marketingovým materiálům, čímž se ve spotřebiteli vyvolá dojem, že si inzerovaný produkt již objednal, ačkoli tomu tak není*“. Takové jednání naplňuje znaky katalogového podvodu, jak byly popsány v úvodu.

Směrnice neharmonizuje systémy vymáhání práva. Členské státy si mohou svobodně zvolit donucovací mechanismy, které nejlépe vyhovují jejich právní tradici, pokud zajistí, aby existovaly přiměřené a účinné prostředky k zabránění nekalým obchodním praktikám.⁷ Rovněž oblast sankcí, které by měly být za nekalé obchodní praktiky uplatňovány, je ponechána na rozhodnutí členských států, a to za podmínky, že sankce jsou účinné, přiměřené a odrazující.⁸

Konstantní rozhodovací praxe Soudního dvora EU k bodu č. 21 „černé listiny“,⁹ který definuje tzv. katalogové podvody, zatím neexistuje. Soudní dvůr se ve svých rozhodnutích spíše vyjadřuje k obecným aspektům nekalých obchodních praktik, k aplikovatelnosti generální klauzule nekalých obchodních praktik (čl. 6 a 7 směrnice 2005/29/ES) a k nepřipustnosti rozšiřování výčtu nekalých obchodních praktik podle „černé listiny“.¹⁰ **Judikatura v jednotlivých členských státech je tudíž jediným vodítkem, jak případy klamavého podvodu vykládat.**

Jednotlivé členské státy zavedly širokou škálu režimů vy-

máhání právních předpisů v oblasti klamavých obchodních praktik. V některých zemích provádějí vymáhání hlavně veřejné orgány, jako jsou veřejní ochránci práv spotřebitelů (např. v Dánsku, Švédsku a Finsku), orgány pro ochranu hospodářské soutěže či spotřebitelů (např. v Itálii, Irsku, Nizozemsku, Rumunsku) a specializované útvary ministerstev (např. v Portugalsku a Belgii). Jiné členské státy se přiklonily k režimu soukromoprávního vymáhání, v němž hrají hlavní úlohu soutěžitelé (např. v Rakousku a Německu). Většina právních řádů však kombinuje prvky vymáhání práva veřejnoprávními a soukromoprávními prostředky. Sankce se pohybují od předběžných opatření soudů, náhrady škody a správních pokut až po sankce trestněprávní.

Česká právní úprava

Katalogový podvod jako jedna z nekalosoutěžních praktik se poprvé objevil v české právní úpravě v roce 2010, kdy se do obchodního zákoníku¹¹ novelou č. 152/2010 Sb. dostalo ust. § 46 odst. 5. Zákon zde stanovil, že: „*Inzerce v rámci podnikatelské činnosti a pro účely hospodářského styku, která nabízí registraci v katalogích, jako jsou zejména telefonní a jiné seznamy, prostřednictvím platebního formuláře, složenky, faktury, nabídky opravy nebo jiným podobným způsobem, musí obsahovat jednoznačně a zřetelně vyjádřenou informaci, že tato inzerce je výlučně nabídkou na uzavření smlouvy. To platí přiměřeně i pro přímou nabídku takové registrace*.“ Ust. § 55 poté sankcionovalo takové jednání absolutní neplatností. V souvislosti s novou právní úpravou katalogových podvodů muselo nutně dojít i k rozšíření generální klauzule nekalé soutěže. Obchodní zákoník tak nekalou soutěž v § 44 vymezoval jako jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže nejen v rámci hospodářské soutěže, ale i v hospodářském styku, které je způsobilo přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům, ale také zákazníkům.

Současnou právní úpravu klamavých obchodních praktik nalezneme v § 5 (klamavé konání) a § 5a (klamavé opomenutí) zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále „ZOS“), a v jeho příloze č. 1, která je obdobou tzv. „černé listiny“ směrnice. Jednáním spadajícím do kategorie katalogového podvodu je dle písm. t) přílohy takové jednání, jestliže prodávající „*přiloží k propagačnímu materiálu výzvu k provedení platby, čímž vyvolá u spotřebitele dojem, že si nabízený výrobek nebo službu již objednal, ačkoli tomu tak není*“. Zákaz klamání v hospodářském styku stanoví též ust. § 2976-9 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, která mj. apelují na soulad s dobrými mravy soutěže. Dále úpravu klamavých obchodních praktik obsahuje i zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů.

Klamavé konání

O klamavé konání jde tehdy, jestliže obchodní praktika spočívá v uvádění věcně nesprávných, a tedy nepravdivých informací.¹² Takové jednání vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.¹³

Klamavým konáním se dále rozumí i taková obchodní praktika, která sice obsahuje pravdivou informaci, ale vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně

3 Viz čl. 2 písm. a) směrnice 2005/29/ES.

4 Viz čl. 5 odst. 1 směrnice 2005/29/ES.

5 Viz čl. 5 odst. 2 směrnice 2005/29/ES.

6 Viz čl. 2 písm. e) směrnice 2005/29/ES.

7 Viz čl. 11 odst. 1 směrnice 2005/29/ES.

8 Viz čl. 13 směrnice 2005/29/ES.

9 Vysvětlivka autora: Termín „černá listina“ se používá pro označení Přílohy č. 1 ke směrnici 2005/29/ES s názvem *Obchodní praktiky, jež jsou za všech okolností považovány za nekalé*.

10 Viz rozsudky Soudního dvora EU C-391/12, C-59/12, C-559/11.

11 Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

12 H. Chaloupková, P. Holý, J. Urbánek: Mediální právo, Komentář, 1. vydání, Beck-online [právní informační systém], C. H. Beck, Praha 2018, str. 323-325.

13 § 5 zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

koupě, které by jinak neučinil, a jakýmkoli způsobem uvádí nebo je schopna uvést spotřebitele v omyl ohledně zákonem stanovených skutečností.

Klamavé opomenutí

Na rozdíl od klamavého konání je klamavé opomenutí založeno na nečinnosti, kdy obchodní praktika opomene uvést podstatné informace, které v dané souvislosti spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě, čímž způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně této koupě, které by jinak neučinil. Je však třeba posuzovat obchodní praktiku v jejích souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku.

Za klamavé opomenutí se také považuje, pokud prodávající podstatné informace zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem nebo v nevhodný čas, anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti, a pokud to vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.¹⁴

V případě nabídky ke koupi se za podstatné informace nejčastěji považují hlavní znaky výrobku nebo služby, adresa a totožnost prodávajícího, cena včetně veškerých poplatků nebo způsob vypočtení ceny, ujednání o platebních podmínkách, o dodání, plnění či o reklamaci a stížnostech a právo na odstoupení od smlouvy nebo ukončení závazku.

Německá právní úprava

Každý, kdo byl přiměn k projevení vůle uvedením v omyl podvodem nebo bezprávnou výhrůžkou, může takový projev napadnout. Jedná se o znění ust. § 123 německého občanského zákoníku („BGB“), jež zaručuje osobě, která se stala obětí podvodu, takové právní jednání napadnout a rozhodnutím soudu docílit neplatnosti právního jednání.

Podvodem se rozumí vyvolání omylu předstíráním nepravdy nebo zamlčení pravdivých skutečností. **Stejně tedy jako v českém právním řádu i německá úprava rozlišuje aktivní jednání a jednání opomenutím, případně konkludentní jednání.**

K podvodu aktivním jednáním dochází uvedením nepravdivých skutečností, zejména v reakci na otázky smluvní strany. V případě, kdy si dotazovaná osoba není pravdivostí tvrzení jistá, ačkoli může mít domněnky o správnosti tvrzení, je třeba o této situaci tážající osobu informovat.¹⁵

V souvislosti s katalogovými podvody je relevantní jednání poskytovatele webové stránky, který přesvědčí zákazníka, aby si takovou stránku zřídil za určitou měsíční sumu, a protože je to pro poskytovatele referenční stránka, bude si účtovat pouze polovinu běžné ceny. Pokud zákazník tvrdí, že to poskytovatel dělá vždy, a poskytovatel neprokáže opak, lze takovou skutečnost v rámci hodnocení důkazů přičíst k tíži poskytovatele.

Podvod musí vždy u adresáta faktury vyvolat omyl, kdy se omylem rozumí falešné vnímání reality, a příčinou takového omylu je klamavé jednání. Pokud tedy adresát znal pravdivé skutečnosti, nelze se domáhat odstoupení od smlouvy či její neplatnosti.

Pro klamání mlčením či opomenutím se předpokládá informační povinnost. Zároveň musí být znalost takové informace pro druhou stranu natolik důležitá, že na ní závisí účel

smlouvy a lze důvodně očekávat, že taková informace bude sdělena druhé straně. Základními kritérii při hodnocení důležitosti sdělení jsou především existence zvláštní odborné znalosti adresáta, zvláštní potřeba ochrany adresáta, ochrana zájmů adresáta a okolnosti, které jsou pro něj zjevně významné.

Trestněprávní rovina katalogového podvodu

Jak již vyplývá ze samotného názvu zmiňovaného jednání, **katalogový podvod nevytváří pouze soukromoprávní odpovědnost, nýbrž i trestněprávní, a to jako následek spáchání či pokusu o spáchání trestného činu podvodu.** Kvalifikace klamavého jednání jako trestného činu však není automatická.

Český trestní zákoník v § 209 stanoví, že k podvodu dochází tehdy, jestliže pachatel druhou osobu uvede v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti. Pod pojmem omyl je třeba spatřovat rozpor mezi subjektivní a objektivní realitou, tedy kdy představa jedince neodpovídá skutečnosti, která existuje nezávisle na jedinci. Aby došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu, musí vzniknout škoda nikoli nepatrné hodnoty na cizím majetku a musí dojít k obohacení pachatele či jiné osoby. Aby došlo ke spáchání trestného činu, nesmí chybět příčinná souvislost mezi podvodným jednáním pachatele a majetkovou dispozicí dotčené osoby a vzniklou škodou.¹⁶

Právní úprava podvodu v německém trestním zákoníku¹⁷ je v porovnání s českými právními předpisy značně striktnější. Nejenže ustanovení vyžaduje pro naplnění skutkové podstaty vznik škody nikoli pouze nepatrné hodnoty, ale jednáním musí docházet k vyvolání omylu, udržování omylu, zkreslení nebo zamlčení pravdivých informací. Trestní sazba také postihuje pachatele přísněji, kdy výměra trestu odnětí svobody za podvod činí pět až deset let, zatímco v českém právním řádu není stanovena dolní hranice trestní sazby.

Judikatura německých soudů

Extenzivní výklad soudu v Hamburku

Příkladem ukázkou katalogového podvodu, kterým se zabýval zemský soud v Hamburku v roce 2015,¹⁸ je případ společnosti, která shromažďovala záznamy o obchodních společnostech, živnostnících, organizacích a veřejných institucích. Ke shromáždění informací o subjektech společnost využívala veřejně dostupných zdrojů, ze kterých informace zpracovávala do vlastního rejstříku, který následně zveřejnila na webových stránkách.

Jednotlivým subjektům byly rozesílány již předvyplněné formuláře s neúplnými či chybnými údaji o subjektu. Společnost ve formuláři uváděla, že daný subjekt má doplnit či

14 Op. cit. sub 12, str. 325-328.

15 M. Klaus in M. Armgardt a kol.: juris Praxiskommentar BGB: Allgemeiner Teil, 1. svazek, juris [online právní informační portál], 8. vydání, Institut für Recht und Technik, Universität Erlangen-Nürnberg, 2019. K § 123 BGB, Rn. 10, 11, 12, 24, 26, 31, 32, 33. Dostupné z: <https://www.juris.de>.

16 K. Kandová, D. Čep in F. Ščerba a kol.: Trestní zákoník, Komentář, Beck-online [právní informační systém], 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2020, str. 1685-1701.

17 Viz § 263 StGB.

18 Viz rozsudek Zemského soudu v Hamburku ze dne 14. 1. 2011, sp. zn. 309 S 66/10.

opravit uvedené údaje, jinak nebude možné subjekt nadále uvádět ve veřejné evidenci. Z formulace textu i celkového vzhledu formuláře tak mohl subjekt nabýt dojem, že se jedná o obchodní vztah již existující, a proto často daný formulář vyplnil, podepsal a odeslal zpět podvodné společnosti, čímž s ní uzavřel smlouvu o poskytnutí služeb.

Zemský soud se zabýval především předpoklady, které musí být splněny, aby byly naplněny znaky podvodu, tak jak je upraven v § 263 německého trestního zákoníku („StGB“). Ze znění textu zákona soud dovozuje, že za podvodné jednání nelze považovat pouze případy předstírání nepravdivých skutečností nebo zkreslování či zatajování existujících skutečností navzdory informační povinnosti, kromě toho může být za trestný čin považováno i jakékoli jiné jednání, pokud je způsobilé vyvolat omyl u druhé osoby, a ovlivnit tak její rozhodnutí. V důsledku takového závěru je tedy třeba zohlednit, že postačí, když si je jednající osoba vědoma, že svým celkovým jednáním složeným z jednotlivých skutků může druhou osobu uvést v omyl. V důsledku toho musí jednající počítat s tím, že by dotčený subjekt jednal jinak, pokud by věděl o všech podstatných informacích.

Soud dále zdůraznil, že není rozhodující, zda subjekt ze své strany dodržel náležitou péči vyžadovanou v obchodním styku, nebo zda sám jednal nedbale, pokud jde o *přechytení* informací. Na druhou stranu, obzvláště vysoká míra nepozornosti na straně adresáta může v kontextu celkového hodnocení důkazů znamenat, že druhé straně již nelze prokázat, že se dopustila podvodného klamavého jednání.

Aby bylo možné jednání subsumovat pod § 263 StGB, popř. § 123 BGB, je dle závěrů soudu dostačující *dolus eventualis*, tedy že jednající věděl o možnosti vzniku podvodu a existenci takové možnosti přijal. V daném případě celkový pohled na okolnosti vede k domněnce o podvodu, který jednající nejen akceptoval, ale i k domněnce o podvodu, který jednající dokonce zamýšlel.

Spolkový soudní dvůr je vůči katalogovým podvodům shovívavější

Zatímco rozhodnutí soudu v Hamburku vykládá trestný čin podvodu extenzivně, Spolkový soudní dvůr klade důraz na obezřetnost jednajících osob a vymezuje podvod méně široce. Ačkoli naděje pachatele, že by se oběť mohla dopustit omylu vedoucímu ke škodě na majetku, může být sice společensky a eticky zavrženíhodná, nestává se však proto automaticky podvodem.

Spolkový soudní dvůr v daném rozsudku¹⁹ jasně stanovuje, že **podvodu se dopustí taková osoba, která jednala s přímým úmyslem druhou stranu uvést v omyl**. To je nutné zohlednit zejména u případů, kdy obsahem sdělení jsou pravdivé, ale zavádějící informace. Je totiž nezbytné od sebe řádně odlišit jednání spočívající v pouhém využití situace způsobilé uvést v omyl, které může být z právního hlediska sice pochybné, ale nikoli trestné na straně jedné, a na straně druhé trestněprávně relevantní, klamavá jednání, za která nese pachatel trestní odpovědnost a která spočívají v aktivním uvádění v omyl.

I přes zužující výklad Spolkového soudního dvora bylo konstatováno, že v daném případě došlo ke katalogovému podvo-

du, kterého se dopustila společnost, když adresovala pozůstalým několik dní od úmrtí blízké osoby faktury za zveřejnění úmrtního oznámení, které již bylo publikováno jinde. Pozůstalí však považovali formulář za fakturu za původní poskytnuté služby, nikoli za nabídku zveřejnění úmrtního oznámení u jiného poskytovatele. Nabídka totiž využívala parametry typické pro faktury, zejména absence oslovení, zvýraznění lhůty splatnosti, předvyplněný příkaz k úhradě a další, které v adresátech vyvolaly domněnku, že se jedná právě o fakturu. Pachatel tak implicitně sděluje, že je adresát povinen k úhradě. Skutečnost, že nabídková povaha dopisů vyplývá při bližší kontrole z přiložených všeobecných podmínek, neodstraňuje za daných okolností podvod, který byl příčinou (předpokládaného) omylu.

České soudy jako protipól německé rozhodovací praxe

Ačkoli je taktika katalogového podvodu aplikována i na území České republiky, dosud proběhlo jen několik řízení před soudy týkajících se dané problematiky. Kontroverzní precedenční rozhodnutí vydal Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem z 29. 5. 2019, sp. zn. 22 C 64/2018.

Případ se jeví skutkově velmi blízký výše zmíněným řízením před německými soudy. Zásadní rozdíl však nalezneme v samotném výroku rozsudku. Zatímco německá judikatura neklade přílišný důraz na to, aby poškozené subjekty vynaložily dostatečnou péči, která se od nich v obchodním styku obvykle vyžaduje, **Obvodní soud pro Prahu 1 postavil své odůvodnění právě na absenci náležité obezřetnosti a opatrnosti adresáta, který je podnikatelem.**

Formulář, který subjekt obdržel, byl označen jako European Business Number a obsahoval nabídku inzerce subjektu na webových stránkách. Obsah formuláře v anglickém jazyce a zčásti předvyplněné údaje o adresátovi v kontextu celé faktury vyvolaly v adresátovi přesvědčení, že se jedná o pokutu zaslanou orgánem Evropské unie. Odesláním doplněného formuláře zpět podvodné společnosti však došlo pouze k neúmyslnému uzavření smlouvy. Adresát následně zaplatil roční úplatu za první rok, další roky již však plnit odmítl.

Během řízení byly soudu předloženy argumenty odkazující na judikaturu německých soudů, které takové případy považují za klamavou obchodní praxi, čímž se podařilo katalogové podvody v Německu eliminovat na minimum. **Obvodní soud pro Prahu 1 však neshledal skutkové okolnosti za srovnatelné, a jednání tak označil v souladu s právními předpisy.**

Závěr

Závěrem je třeba zdůraznit, že **katalogový podvod je rozšířenou podvodnou taktikou, kterou se v České republice zatím bohužel nepodařilo eliminovat**. Ačkoli se soudům nabízí prostor pro poskytnutí efektivní ochrany obětem katalogového podvodu, **rozhodování soudů se prozatím přiklání na stranu podvodných společností a oběti takového podvodu nechává bez právní ochrany**. Vzhledem k tomu, že k soudnímu řízení došlo v případech spáchání katalogového podvodu pouze ve velmi omezeném množství, můžeme do budoucna doufat, že se judikatura rozvine opačnou stranou a zajistí řádné sankcionování podvodných společností a adekvátní odškodnění obětí. ❀

¹⁹ Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. 4 StR 439/00.